

КРАСНАДАРСКАЯ ТАЛАКА ДУБАЎЦОЎ І НАВАМЧЫКАЎ

Для вядрэхіх гаспадароў фермерства стала сапраўднай сямейнай справай

Пачынаць заўсёды цяжка, але не менш складана ўтрымацца і адстаяць сваю рынаковую «нішу». Мабыць таму з «першай хвалі» айчынных фермераў, якія разгортваліся напачатку 1990-х гадоў, «у справе» засталіся далёка не ўсе. Прычым таму можна назваць шмат аднак, бадай, галоўная — з дыстанцыі сышлі выкладковыя людзі, якія пачкаліся на прывабныя крэдыты і магчымы «доўгі рубель». Стартыя ўмовы ў дзевяностыя і сапраўды аказаліся надзвычай спрыяльнымі, бо з-за вялікай інфляцыі аддаваць грошы банку было вельмі проста. Такім чынам руліўныя гаспадары паспелі стварыць добрую вытворчую базу. Хто ўтрымаўся ў складаных часах, зараз шмат у чым вызначаюць далейшы рух наперад — у чым пераканаўся, калі завітаў да вялікай працавітай сям'і ў адзін з малючых куткоў Чэрвеньшчыны.

БОЖЫ ДАР

Так раней называлася вёска. У чым скарот мілагучнай назвы? Сярод тутэйшых жыхароў наконт гэта можна пачуць шмат самых розных версій. Адна з найбольш «папулярных» сцвярджае: усё з-за зямлі, якая хоць і даволі праблемная (шмат камянёў на палетках), аднак вельмі ўдзячная. Калі дагледжана. Да вялікіх ураджаў мясцовых гаспадароў «абавязвае» і цяперашняя назва, якую вёска атрымала ў часы барацьбы з рэлігіяй. —Красны Дар. Адроз'яўніка аналогія з вядомай расійскай жэніцічкай. Беларускі «цэзка» імкнецца сваёму прызначэнню ў тым не супадае. Змяняюцца і адносіны да зямлі — да сельскагаспадарчай вытворчасці актыўна падключыліся прыватнікі. Такім чынам людзі ўваабілі сваю заўсёдную мару аб уласнай справе. Калі з'явілася магчымасць, то адразу пачалі ўтварацца фермерскія гаспадаркі.

Сям'я Дубаўцоў пачынала ў далёкім 1991-м, калі ім выдзелілі для апрацоўкі 1,5 гектара зямлі. Хацелі арандаваць больш (сама меней мярца гектараў), аднак тады фермеру усур'ёз мала хто ўспрымаў, таму, мабыць, і апасаліся вялікай плошчы аддаваць. Праўда, ужо праз непрацяглы час патрэбны «кавалек» усё ж быў атрыман — розныя справы аказаліся важкім аргументам. Так з'явілася фермерская гаспадарка «Вядрэхка» (раней у тутэйшых мясцінах было таксама мястэчка — Дубаўцы пажадалі і ў назве захаваць перамацаў з мінуўшчынай), якая цяпер добра вядомая не толькі ў раёне, а і за яго межамі.

Спачатку і ў сям'і не было адзінага меркавання наконт новай, незвычайнай па сваім маштабах, справы. Ініцыятыва стварэння фермерскай гаспадаркі належала Мікалаю Сяргеевічу Дубаўцу — менавіта ён першым пачаў «варушыцца». Жон-

ка Алена Ануфрыеўна да такоі ідэі спачатку паставілася даволі насяражана: як цяпер угадвае, разумела, што будзе вельмі складана «раскруціцца». Аднак калі пачатак пакладзены, то прыйшлося пакрысе ўцягвацца ў фермерскую справу, трэба ж даказаць сваю годнасць. Варта заўважыць, што Мікалай Сяргеевіч і Алена Ануфрыеўна родам з Гомельшчыны (ён — з Мазырскага раёна, а яна — з Хойніцкага). На Чэрвеньшчыну патрапілі пасля заканчэння ВНУ, па размеркаванні. Мікалай Сяргеевіч узгадава, што ў 1970-м (калі завяршыў вучобу ў Мінскім педінстытуце) на выбар пранаванаў паехаць на працу ў Маладзечанскі аэлібо ў Чэрвеньскі раён. Выбраў Чэрвеньскі, з усмешкай успамінае Дубавец, тады падалося, што адсюль да родных мясцін бліжэй. Аднак так ужо атрымалася, што ў Красным Дары яны пражылі ўжо трыццаць пяць гадоў, так што па праву могуць лічыцца тутэйшымі. Тут у Дубаўцоў нарадзіліся пяць дзяцей.

Выраслі дзеці, таму пакрысе гэтае месца стала для іх сям'і сапраўднай радзімай.

МІСІЯ ВЫКАНАЛЬНАЯ

У 1972 годзе Мікалаю Дубаўцу даручылі вельмі адказную справу — яго прызначылі дырэктарам Краснадарскай школы-васмыгодкі. Маладому дырэктару ўдалося сапраўды стварыць калектыв аднадумцаў, якія былі апантанымі адзінай ідэяй. Таму заняты заўсёды праходзілі цікава і з карысцю... Наступны разам з вучнямі і ў паходзе хадзілі, аб'ездзілі шмат адметных мясцін (пабівалі нават на радзіме дзядзькі Талаша), падарожнічалі не толькі па Беларусі, а і па Расіі, Прыбалтыцы (тады была такая магчымасць). Карацей, жылі весела і дружна. Зразумела, як і ва ўсякай вышковай школе, у Краснадарскай васмыгодцы была свая «прысядзібная» гаспадарка. Напэ-

ка Алена Ануфрыеўна да такоі ідэі спачатку паставілася даволі насяражана: як цяпер угадвае, разумела, што будзе вельмі складана «раскруціцца». Аднак калі пачатак пакладзены, то прыйшлося пакрысе ўцягвацца ў фермерскую справу, трэба ж даказаць сваю годнасць. Варта заўважыць, што Мікалай Сяргеевіч і Алена Ануфрыеўна родам з Гомельшчыны (ён — з Мазырскага раёна, а яна — з Хойніцкага). На Чэрвеньшчыну патрапілі пасля заканчэння ВНУ, па размеркаванні. Мікалай Сяргеевіч узгадава, што ў 1970-м (калі завяршыў вучобу ў Мінскім педінстытуце) на выбар пранаванаў паехаць на працу ў Маладзечанскі аэлібо ў Чэрвеньскі раён. Выбраў Чэрвеньскі, з усмешкай успамінае Дубавец, тады падалося, што адсюль да родных мясцін бліжэй. Аднак так ужо атрымалася, што ў Красным Дары яны пражылі ўжо трыццаць пяць гадоў, так што па праву могуць лічыцца тутэйшымі. Тут у Дубаўцоў нарадзіліся пяць дзяцей.

Выраслі дзеці, таму пакрысе гэтае месца стала для іх сям'і сапраўднай радзімай.

ДАЧКА ЗА БАЦЬКУ

Асноўны накірунак дзейнасці «Вядрэхкага» — вытворчасць агродуцы. Спецыялізацыя можна лічыць традыцыйнай, паколькі яна характэрная для многіх фермерскіх гаспадарак. Гэта тая ніша, якую за карысць прыватнікі, менавіта яны паставілі большую частку адаптэраванай прадукцыі на гарадскія рынкі. Як адзначыў Мікалай Дубавец, направаўныя надрэзаны воплыт вырощавання агродуцы. Зараз фермеры выйшлі на даволі прыстойныя аб'ёмы, параўнальныя нават з буйнаватарымі грамадскім сектарам: напрыклад, пад бульбай у гаспа-

Са святам!

Сардэчна вітаю калектыв радэкацыі з 90-годдзем «Звядзі» — старэйшай беларускай газеты. Для многіх пакаленняў жыхароў рэспублікі, у тым ліку беларускіх дыпламатаў, «Звядзі» стала не проста сродкам інфармацыі, а надзейным сябрам і добрым дарэчыткам, сапраўднай пуцяводнай зоркай.

Штодзённая ваша цікавае, грунтоўнае выданне змястоўна і аб'ектыўна расказвае са сваіх старонак тысячам чытачоў аб падзеях і з'явах палітычнага і эканамічнага жыцця Беларусі, аб працэсах станаўлення дзяржаўнасці ў нашай краіне, актыўна садзейнічае стабільнасці ў грамадстве і яго духоўна-культурнаму ўзвышэнню.

Шчыра зьлічу ўсім заўсёдычым — ветэранам і сённяшнім супрацоўнікам, а таксама нязнаёмым аўтарам газеты, добрага здароўя і творчага натхнення, новых значных дасягненняў на ніве журналістыкі, нязменнай прыязнасці чытачоў і вялікіх тыражаў.

Наперад, да 100-гадовага юбілею «Звядзі»!

Надзвычайны І Паўнамоцны Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі Васіль ДАЛГАЛЕЎ.

Дарэгія сябры, паважаныя калегі! Ад шчырага сэрца вітаем з'яданы калектыв легендарнай «Звядзі» з 90-гадовым юбілеем. У старажытнай газеце краіны, у яе нацыянальнага набытку, газеты-ветэраны, газеты-праціўнікі сёння святы. А гэта значыць — святы на ўсёй Беларусі! І, зразумела, вялікае святы ў нас, вашых верных папчальнікаў-папярэдаўцаў — працуючага калектыва «Выдавецтва Беларускага Дома Друку».

«Звядзі» — «Дом друку» — пабрацімы. У нас адна гісторыя, адна агульная біяграфія, якой мы па праву ганарымся. «Звядзі» і «Дом друку» — аднагодкі. Вось ужо амаль 9 дзесяцігоддзяў мы ідзем палпеч — разам з роднай Беларуссю. 90 гадоў жыцця нашых працуючых калектываў — гэта гісторыя нашай дзяржавы і ў штодзённым друкаванні адлюстраванні.

Шмат гадоў наша выдавецтва насліла ганаровую назву — «Звядзі». Падчас ваеннага лікальця адважных патрыёты-падпольшчыкі неслі азоранія «Звядздой» праўду і веру ў перамогу. І сёння ля параднага ўваходу ў Беларусі Дом друку данінай народнай памяці і ўдзячнасці гарыць залатымі літарамі мемарыяльная дошка ў гонар герояў-папярэдаўцаў.

«Звядзі» — аўтарэцэтнае, любімае шматлікімі чытачамі выданне. На першай старонцы, як на грукі ў героя-ветэрана, сімвалам воінскай і працуючай долблесі — заслужаным урадавым ўзнагароды. Гэта ордэн Айчынай вайны і ступені і ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Жадаем вам моцнага здароўя, шчасця, новых поспехаў у высокароднай справе служэння Айчыне шчырым, сумленным журналісцкім словам.

Сябры! Заставайцеся заўсёды самай яракой «Звядздой» ў галектывы беларускай прэсы! Пад промянямі вашых друкаваных радкоў няхай будзе цёпла, утульна і светла вашым чытачам. А гэта — усё наша Радзіма!

З павагай

генеральны дырэктар РУП «Выдавецтва Беларускага Дома Друку» Раман АЛЕЙНІК.

Ад усёй душы вітаю творчых калектыв радэкацыі газеты «Звядзі» з 90-годдзем з дня выпуску першага нумара!

«Звядзі» — сапраўды народная газета — на працягу ўсіх гадоў з'яўляецца захавальніцай роднай беларускай мовы, важнай крыніцай навін, дадзчак, сцягнам, памочнікам для многіх людзей ва ўсіх кутках нашай Беларусі.

Гэта жыццё леталі Рэспублікі Беларусь і сучаснага падтрымка маральных устояў нашага грамадства, гэта ідэалогія беларускай дзяржаўнасці.

Імкніцеся развіць найноўшыя тэхналогіі патрабе ад работніцкай сферы журналістыкі асаблівай аднаснасці сваёй справе і праціўнасці, якімі і валодаюць супрацоўнікі і заапатаніявы карэспандэнты газеты.

Лічы раз цёпла вітаю калектыв са святам і жадаю моцнага здароўя, шчасця, дабрабыту, новых творчых поспехаў, любові чытачоў і плённай працы на карысць Беларусі. Няхай вашы новыя практы будзь паспяхоўнымі, вострымі і прычыноўнымі, а журналісцкае слова — нясе людзям праўду і надзею!

А.І. ГАЎЛУШ,
Часова — в.а. Старшыні Праўлення ААТ «Прыорбанк» У.У. ДЗЕДЗЮЛЬ.

Ад імя Савета генеральнага дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «Белпрамбудбанк» і сябе асабіста вітаю радэкацыі калектыва газеты «Звядзі» са зямнаманальнай падзеяй — 90-годдзем з дня выхаду ў свет першага нумара газеты «Звядзі».

Створаная на зары ХХ стагоддзя, ваша газета нязменна, без перапынкаў, была на вострымі ўсіх падзей. Важна, што вы беражліва захоўваеце цудоўныя традыцыі некалькіх пакаленняў сваіх папярэдаўцаў і на старонках адной са старэйшых газет імкніцеся весці сур'ёзныя даверлівы дыялог з чытачом.

У дзень юбілею шчыра жадаю супрацоўнікам і аўтарам газеты «Звядзі» далейшых творчых поспехаў, пастаянных і спагадлівых чытачоў, моцнага здароўя, творчага натхнення і пазітыўных поспехаў на карысць нашай роднай Рэспублікі Беларусь.

Г.П. КУХАРЭНКА,
генеральны дырэктар ААТ БПС-Банк.

Ад імя калектыва Ашмянскага м'ясакамбіната шчыра вітаю газету з 90-годдзем. Хай «Звядзі» выграмае сваё добрае святло доўга-доўга. Газета — важкага тыражу, супрацоўнікам — новых творчых сіл.

Тамара ФІЛІПОВІЧ, дырэктар ААТ «Ашмянскі м'ясакамбінат», член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Любімо маю газету «Звядзі», усіх супрацоўнікаў вітаю з юбілеем — 90-годдзем з дня выхаду першага нумара. Жадаю таленавітаму калектыву і яе аўтарскаму актыву здароўя, дабрабыту, міру, новых дасягненняў на карысць Беларусі. Няхай пад промянямі друкаваных радкоў будзе цёпла і утульна вашым чытачам!

Віталій супрацоўніца газеты В.М. СТАЛЬМАХОВА

Вітаем калектыв газеты «Звядзі» з 90-гадовым юбілеем!

Дзякуем за прафесіяналізм і пастаянны творчы пошук, якімі вызначаецца газета «Звядзі», якая атрымала заслужанае прызнанне чытачоў нашай краіны!

Выказваем удзячнасць за плённае супрацоўніцтва і ўвагу, якую ўдзяляе газета асветленню жыцця Першамайскага раёна г. Мінска і яго жыхароў.

Жадаем усёму калектыву ўданы, невывяржанага натхнення, новых творчых знаходак, паспяховай рэалізацыі ідэй і эканамічнага праціўнення.

Няхай вашы публікацыі будучы напоўнены толькі пазітыўнымі матэрыяламі, якія надаюць жыхарам нашага горада ўзніўненасць у заўтрашнім дні, абуджаюць і ў горадскае за сваю краіну і жаданне плённа працаваць на яе карысць!

Адміністрацыя Першамайскага раёна г. Мінска.

Калектыву супрацоўнікаў ТАА «Звезда» вітае радэкацыя газеты «Звядзі» з 90-годдзем з дня выхаду першага нумара газеты.

Жадаем моцнага здароўя, шчасця, творчых поспехаў, новых ідэй і праектаў.

Дырэктар О.А. НОВКАЎ.

Вітаем супрацоўнікаў газеты з юбілеем! 90 гадоў — гэта доўгі шлях, на працягу якога вы раслі і павышалі свой узровень у галіне журналістыкі і дабіліся вялікіх поспехаў.

Жадаю вам заставацца першымі ў свеце навін і па-ранейшаму радаваць сваіх чытачоў.

Генеральны дырэктар РУВП «Віцязь» В.І. НІКІПАРАЎ.

Сардэчна вітаю калектыв газеты «Звядзі» з 90-годдзем выхаду ў свет першага нумара. Вось ужо 40 гадоў, як я вылісаеа і чытаю ад першай да апошняй старонкі маю любімую газету. Працавала ўсё жыццё ў аддзяленні сувязі. Жадаю «Звядзі» таленавітых журналістаў і яшчэ больш падлісчыкаў. Дзякуй вам за шчырую і плённую працу. «Звядзі» для мяне — назаўсёды.

А.І. ГАЎЛУШ,
вёска Александрыно Лагойскага раёна.

Фота Юрэна ПЯСЕЦКАГА.

на, на ёй Мікалай Сяргеевіч у нечым таксама спасыгаў «зямельную навуку». Вядома, у Дубаўцоў таксама была ўласная хатняя гаспадарка, а на пачатку 1990-х з'явілася і «Вядрэхка». Спачатку ў выкладзе прац гектараў, а пасля плошчы павялічылі да 11 га. Як яны усюды паспявалі?

— Канешне, вельмі цяжка было «сумяшчаць» школу і фермерства, — кажа Мікалай Дубавец. — Аднак калі правільна размеркаваць, то з усім можна паспяхова справіцца. Гэта толькі адразу здаецца, што «місія невыканальная», а калі ўцягнуцца і пачне атрымліваецца, то з'яўляецца стымул для працы.

Дубавец разважае як сапраўды кіраўнік, па праву лічыць, што няма недасягальных выршэння. Можна толькі ўявіць сабе, якія перашкоды краснадарскім фермерам давалася пераадолець на сваім шляху. Добра, што ім удалося адстаяць сваю пазіцыю і зямлю выдзелілі непадалёку ад вёскі, практычна ў адзіным «кавалку». Гэта крыху спрашчае справу, аднак вельмі няпроста як мае быць апрацаваць 11 гектараў, атрымаць на гэтых палетках прыстойны ўраджай і, бадай, самае складанае, выгада на рэалізацыю вырашчанаю прадукцыі. Дубаўцы ўзгадаваюць, што раней са збытам было лягчэй, паколькі не такая вялікая канкурэнцыя сярод вытворцаў існавала. Цяпер жа рынак проста насычаны самімі разнастайнымі прапановамі, таму рэалізаваць прадукцыю надзвычай няпроста. Трэба прыкладна аддаць перавагу менавіта вам. Як гэтага дасягнуць? У кожнага гаспадары, напэўна ж, ёсць уласны «фірменны» рэцэпт, існуе свая «фішка» і ў Дубаўцоў.

Аднак гэтая акалічнасць ніколі не змяняе перспектывы фермерскай справы. Такага меркавання прытрымліваецца і сям'я Дубаўцоў, мабыць, таму свае палеткі яны павялічылі да 33 гектараў. Бацькам дапамагаюць абзедзе дачкі — Юлія і Аня. Яны скончылі Сенеціцкае каледж. Аня вывучыла на тэхналогію, другая — на эканамістыку. Пасля Юлія атрымала вышэйшую эканамічную адукацыю, аднак у Мінску не знайшла выхаванцаў, вярнулася да бацькоў. Яна лічыць, што менавіта тут яе ведады прыйдуцца дарчыня. Аня адразу пасля заканчэння каледжа прыхаля ў Красны Дар. Разам з мужам Сяргеем Навумчыкам. Зараз менавіта заца Мікалай Сяргеевіч называе галоўным чалавекам у іх фермерскай справе. Яшчэ ў Дубаўцоў ёсць сын Юра, ён вучыцца

на пчалярня, пасля працаваў на калгасным пчаліку. Зараз робіць у школе (выкладае працоўнае навучанне), да фермерства не імкнецца. «А ніхто і не прымушае», — кажа Алена Ануфрыеўна. — Гэта асабістая справа для кожнага.

— Бацька пачынаў справу, цяпер трэба яе працягваць, — лічыць Ганна Навумчык, — мы ўжо і «ўдзягнута»! Пасля заканчэння каледжа атрымала спецыяльнасць «тэхналогія па вытворчасці, захоўванню і перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі», вось цяпер і праце на перапрацоўцы і захоўванні. У горадзе, канешне, прыгожа, але шумна, неяк мітусіцца, у вёсцы ціха і спакойна. Тут мне падабаецца, там больш ёсць канкрэтных справаў, якую ты выконваеш і бачыш вынікі сваёй працы. А наконце «лёгкага хлеба» скажу так: а дзе ён лёгкі? Пэўна, такіх месцаў і не адшукаеш. Цяпер мы і тэхніку сучасную пачалі набываць — раней аб гэтым нават і не марылі.

Маці ўважліва слухае сын Лёшка. Малы пакуль канчаткова яшчэ не вызначыўся ніконт таго ці стабы фермерам. «Перамераў» я не бачу шмат прафесій, нават масажыстам хацеў стаць. Аднак мне ўсё ж падаецца, што расце краснадарскай талачэ надзейнае дапамога.

Мікалай ЛІТВИНАЎ,
Чэрвеньскі раён.

«Большая частка насельніцтва краіны задаволеная тым, як дзейнічае сістэма «аднаго акна»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Так, «частка кіраўнікоў паставіла знак рэўнасці паміж сілай дзяржавы і магутнасцю бюракратыі. І паступова ў новай Беларусі сталі вяртацца горшыя сваевія традыцыі: фармалізм, папярковы пад, літывая спавраздчасці». У выніку «шэраговым грамадзяніну усё часцей прыходзілася прыняць» нават перад дробным начальнікам дзеяла нязначнай даведкі, «днімі прастойваючы ў чаргах».

—З-за гэтага, паводле слоў Геннадзя Навыгласа, людзі не ўспрымалі дасягненні ўлады па развіццю эканомікі. «Бо рэадавоу грамадзяніну няма вялікай справы да вялікай палітыкі, яго мала турбуе падрад ВУП, выкананне прагнозных паказчыкаў і валявы збор збожжа. Яму бытавыя, штодзённыя праблемы значна бліжэй».

Для таго, каб выправіць становішча, неабходна, паводле слоў кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, «паправіць чыноўніка тварам да людзей, стварыць дзяржаву, зручную людзям». У гэтым дачыненні «стратэгічнай і, канешне, архіскаладна задачай».

Генадзь Навыглас дадаў, што ўлады «не настолькі наіўныя, каб спадзяваліся на вырашэнне ўсіх пытанняў адным наскокам альбо адной Дырэктывай. Мы выдатна ўсведамляем глыбіню і фундаментальнасць гэтай праблемы». У той жа час уладам «удалася дасягнуць пазіўных вынікаў. Вынікі сацыялагічных аптыянаў паказваюць, што большая частка насельніцтва краіны задаволеная тым, як дзейнічае

Начальнік ЖЭУ параніўся на рабоце

27-гадовы начальнік аднаго з ЖЭУ Оршы раніцай падчас рамонту цепларэакт у вёсцы Зорная ўпадаў дома бы паранены ў выніку разрызу дыска ў адрэзной машыне. Ён быў шпіталізаваны з ранаўнямі жывата, пляча і з траўматычным шокам.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Бойся жонку ў гневе

У дзевяную клінічную бальніцу са страшеннем галаўнога мозгу і шматлікімі разрывамі ўнутраных органаў быў дастаўлены 47-гадовы мічманін, жыхар дома № 77, корпус 2 на вуліцы Адзіноцтва. Пацыент доўга не хацеў расказваць урачам і міліцыянерам, што ж з ім адбылося, але потым усё ж і расказаў, што збіла яго... жонка. А падзеі разгортваліся на наступным сцэнарыю: вечаарам жанчына, супрацоўніца аднаго з ЖЭСаў сталіцы, прыйшла дадому не адна, а ў кампаніі мужчыны. Не абцяжарваючы сябе лішнімі размовамі, жонка і яе новы кавалер пачалі збіваць нязнашчана. Пасля чаго кінулі бештаўку сцякаць крывёю і сышлі. Пацярпелы выклікаў бригаду хуткай дапамогі толькі раніцай. Зараз яго стан ацэньваецца як стабільны.

Жонка затрыманая, мужчына, які быў з ёй, вышукваецца. Узбуджана крмінальная справа.

Кацярына ГУСЕВА,
«Мінск-Навіны».

БОНУСЫ ДЛЯ ўКЛАДЧЫКАЎ

Паводле інфармацыі, што прагучала на пашыраным пасяджэнні праўлення Нацыянальнага банка Беларусі, у гэтым годзе па-ранейшаму забяспечваюцца высокія тэмпы росту сродкаў фізічных асобаў ва ўкладах у банк.

Захаваць і памножыць свае грашовыя сродкі — гэтае жаданне людзей усяляк спрабуюць задаволіць сёння і спецыялісты банкаў. У прыватнасці, паведамляе карэспандэнт «Звядзі» прэс-сакратар галоўнага банка краіны Мікалай Журавіч, банкі актыўна пашыраюць спектр ўкладаў. Напрыклад, зараз банкамі прапанаваны новыя віды ўкладаў на кароткія тэрміны захоўвання з высокім узроўнем даходнасці і «бонуснымі» ўмовамі, такімі, як магчымасць датэрміновага зняцця без страты працэнтаў, папаўненне ўкладу, дадатковы даход па дасягненні агаваронанага тэрміну. У выніку, калі летас на 1 ліпеня на аднаго жыхара рэспублікі ў сярэднім прыходзілася 704,7 тысячы рублёў, раз-

мешчаных у банкаўскіх ўкладах, аблігацях і ашчадных сертыфікатах, што было эквівалентна 328,7 долара ЗША, то на 1 ліпеня гэтага года — 955,1 тысячы рублёў, або 445,3 долара.

Таксама на пасяджэнні адзначалася, што ў рэспубліцы важнейшай крыніцай фінансавання інвестыцый у асноўны капітал, жыллёвае будаўніцтва, набыццё насельніцтвам тавараў доўгага карыстання, развіцця прадпрыемльнай дзейнасці з'яўляецца банкаўскі крэдыт. Паводле статыстычных даных, сёлета ў першым паўгоддзі кожны пяты рубель (20,7 працэнта), выкарыстаны на фінансаванне інвестыцый у асноўны капітал, быў крэдытным. Пры гэтым, калі інвестыцыі ў асноўны капітал у супаставічэнні з'яўляюцца ў студзені—чэрвені 2007 года да аналагічнага перыяду 2006 года выраслі ў 1,2 раза, то крэдыты банкаў, выкарыстаныя на фінансаванне інвестыцый у асноўны капітал, павялічыліся ў 1,48 раза.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Юрый ШАЎЦОЎ: «ЗАЦЯГВАЦЬ З ВЫДАЧАЙ КРЭДЫТУ — ПАЛІТЫЧНАЕ РАШЭННЕ»

Беларускі бок 8 жніўня цалкам пагадзіў доўг перад кампаніяй «Газпрам» за пастаўлены ў першым паўгоддзі расійскі газ. Такім чынам з 3 жніўня беларускія ўлады заплілі кампанію 456 млн долараў ЗША доўгу, які ўтварыўся з-за таго, што ў першым паўгоддзі Беларусь, згодна з кантрактам, алчалава толькі 55 працэнтаў кошту пастаўляемага газу. У выкладку наявыплатаў доўгу да 10 жніўня расійскі газавы гігант пагражаў зменшыць пастаўкі газу ў Беларусь.

Аб чарговым газавым канфлікце карэспандэнт «Звядзі» гутарыў з беларускім палітолагам Юрыем ШАЎЦОЎЫМ.

— Беларускі бок вёў перамовай з «Газпрамам» аб адтэрмінаванні пагашэння доўгу, які ўтварыўся ў першым паўгоддзі. Чаму гэта, на ваш погляд, рабілася? Бо, здаецца, грошы былі. І «Газпрам» пералічыў 625 млн долараў за 12,5 прац

Страхованне экспартнай рызыкі павінна адкрыць сусветныя рынкі збыту

Многія краіны свету ў сучасных умовах являюць актыўную знешнегандлёвую палітыку, якая адлюстроўваецца ў сур'ёзным стымуляванні экспарту. Падобны механізм выкарыстоўваюць усе дзяржавы, якія выражаюць намеры аб'ёмна развіваць экспарт у стымуляванні паступленняў у краіну валютных сродкаў. Падтрымка экспарту прыводзіць не толькі да эканамічнай стабільнасці краіны, але і актывізуе тэхнічнае супрацоўніцтва з іншымі краі-

— **Аляксей Уладзіміравіч, наколькі актуальна сёння ў Беларусі праблема парашчэння экспарту?**

— Адным з першых на гэту праблему звярнуў увагу Прэзідэнт нашай краіны. Яшчэ ў жніўні летась кіраўнік нашай дзяржавы адзначыў, што сёння на міжнародных рынках трэба працаваць павольна. Больш інтэнсіўна павінна распрацоўвацца сістэма абслугоўвання і абароны экспарту.

У штогодавым Пасланні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу сёлета ў краінах зноў былі зроблены акцэнт на тое, што «забеспячэнне стабільнага росту і эфектыўнасці экспарту — наш нацыянальны прыярытэт сёння, заўтра і заўсёды».

У міжнароднай практыцы найбольш распаўсюджаным і эфектыўным механізмам павелічэння аб'ёмаў экспарту краіны з'яўляецца стварэнне нацыянальнай сістэмы крэдытавання экспартных аперацый і страхаванне экспартнай рызыкі з падтрымкай дзяржавы. У краінах Заходняй Еўропы падобныя сістэмы стымулявання працуюць ужо каля 100 гадоў, на тэрыторыі Усходняй Еўропы яны былі створаны больш як 15 гадоў таму, у Літве і Эстоніі — у 1995—1996 гадах.

— **Як працуе падобная сістэма стымулявання экспарту?**

— Для пашырэння экспарту ўрадам краіны распрацоўваюцца спрыяльныя ўмовы функцыянавання на знеш-

нямі, скарачае дэфіцыт знешнегандлёвага балансу краіны. Аб праблемах, звязаных з забеспячэннем росту экспарту і прапаноўвае на ўдасканаленне знешнеэканамічнай дзейнасці рэдакцыі расказвае намеснік Генеральнага дырэктара Беларускага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белэксімгарант» — пачальнік службы страхавання экспартнай рызыкі Аляксей СКРАГА.

прадудлежвае не «кропкавую» падтрымку асобных вытворцаў, а комплексны падыход да стымулявання экспарту з механізмам страхавання экспартнай рызыкі з падтрымкай дзяржавы і сістэмай льготнага крэдытавання.

— **Якія напрамкі новага механізму стымулявання экспарту сёння найбольш карыстаюцца попыткам у айчынных вытворцаў?**

— Найбольш актыўна сёння асвойваюць новы інструмент страхавання экспартнай рызыкі прадпрыемствы, якія гандлююць з замежнымі партнёрамі на ўмовах адтэрмінавання.

Гэта спажывецкія або сыравінныя тавары, дзе не трэба працяглай адтэрмінаваў плацяжкоў. Гэты механізм сёння найбольш зразумелы і просты для экспартёраў.

— **Якія практычныя поспехі экспартёраў былі ўжо дасягнуты пасля ажыццяўлення страхавання вамі экспартнай рызыкі?**

— Сёння расійскія аптывыя пакупнікі пачалі адмаўляцца набываць прадукцыю айчынных лікёра-гарэлачных заводаў на ўмовах перадаплат.

У выніку айчынных экспартёраў былі вымушаны прапанаваць пакупнікам іншыя ўмовы адтэрмінаваў крэдыту, пры гэтым Белэксімгарант ажыццяўляў страхавую абарону ад камерцыйнай і палітычнай рызыкі.

З падобнай сітуацыі сутыкнулася і ААТ «Мотавел» пры рэалізацыі сваёй прадукцыі на рынку Узбекістана і Казахстана. Справа ў тым, што прадпрыемствы-канкурэнты нашага экспартёра ўжо працягвалі час працоўна на гэтых рынках на ўмовах адтэрмінаваў плацяжкоў, таму выкарыстоўваюць механізм перадаплат.

Штогод, толькі ў краінах Заходняй Еўропы становяцца банкрутамі каля 20 000 фірмаў. Сем з дзесяці буйнейшых банкрутваў у гісторыі ЗША адбыліся на працягу апошніх двух гадоў. У 2003 годзе ў Аўстрыі сталі банкрутамі больш як 5 500 прадпрыемстваў (або 1,7% ад агульнай колькасці прадпрыемстваў), у Германіі — 1,9%, ва Усходняй Еўропе — каля 0,3%.

Найбольш буйным банкрутам стала кампанія WorldCom (інфармацыйная тэхналогія і тэлекамуніцыяцыя) з актывамі ў \$107 млрд, якая адмовілася выканаць свае абавязальнасці перад крэдытарамі ў ліпені 2002 года. У першую дзесятку буйнейшых банкрутаў таксама ўваходзяць наступныя фірмы: Enron з актывамі, якія ацэньваюцца ў \$63,4 млрд, якая рухнула ў снежні 2001 года, Conseqco (\$61,4 млрд, снежань 2002 года), Texaco (\$35,9 млрд, красавік 1987 года), United Airlines (\$22,7 млрд, снежань 2002 года), Pacific Gas & Electric (\$21,5 млрд, красавік 2001 года), Parmalat (18 млрд еўра, студзень 2004 года).

Карыстаючыся магчымаасцю, калектыву Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белэксімгарант» вішнне калектыву газеты «Звязда» са змяняльнай датай — 90-годдзем з дня заснавання. Жадаем усім супрацоўнікам газеты дабрабыту і далейшых творчых поспехаў у асвятленні актуальных пытанняў знешнеэканамічнай дзейнасці Рэспублікі Беларусь.

Сяргей КУРКАЧ,
Вераніка ХІЛ'КЕВІЧ.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Белэксімгарант» страхавання «Белэксімгарант» 220004, г. Мінск, вул. Мельнікаўтэ, 2. Тэл.: (017) 209-40-67, 209-40-28.

раішлі на поўнае страхаванне свайго экспарту, адмовіліся ад перадаплат і ў выніку за першыя месяцы гэтага года падвоілі продаж на знешніх рынках.

— **Другі напрамак страхавання экспартнай рызыкі датычыцца продажу прадукцыі за мяжу інвестыцыйнага характару, у прыватнасці машынабудаванні і станкабудаванні прадукцыі, дзе патрэбна працягла адтэрмінаваў плацяжкоў. Якім чынам будзе працаваць у гэтым выпадку механізм страхавання?**

— Гэты накірунак прадудлежвае ўзаемадзейненне большай колькасці суб'ектаў: нашага банка, айчыннага экспартёра, замежнага пакупнікі і страхавой кампаніі. Тут Указ № 534 прадурдартныя крэдытаў упершыню за многія гады атрымаў адмоўныя вынікі — 148 млн англійскіх фунтаў стэрлінгаў з-за дэфолту ў Нігеры. У 1991—1992 г. крэдытныя страхавальнікі сутыкнуліся з неплацежаздольнасцю СССР/СНД, які да гэтага лічыўся першакласным пазычальнікам.

эмствам для вытворчасці экспартнай прадукцыі або непасрэдна замежным пакупнікам для аплаты кантрактаў за закупку беларускіх тавараў. Сёння льготныя крэдыты выдаюцца толькі экспартёрам, але зараз распрацоўваецца і механізм крэдытавання замежных пакупнікоў. Указам прадудлежаны і механізм кампенсацыі банкам іх магчымых страт (на гэтыя мэты ў будучэс сёння закладзена 5,5 мільярд рублёў). З 1 ліпеня гэтага года згодна з указам функцыя экспартна-імпартнага банка выконвае «Белпрамбудбанк».

Зараз варыянт страхавання экспартнай рызыкі з выкарыстаннем ільготных крэдытаў знаходзіцца на стадыі станавлення. Гэты механізм больш складаны, бо ў яго ёсць свае пытанні з акцыянаў банкаўскай рызыкі, з нарматывамі Нацыянальнага банка Беларусі. У сувязі з тым, што практыкі крэдытавання рэзідэнтаў і нерэзідэнтаў па дадзенаму механізму не вельмі шмат, то атрымліваецца, што банк не вельмі запікаўлены несці падобную рызыку і атрымліваць не вельмі вялікі працэнт даходу.

Разам з тым, улічваючы перспектывы развіцця такога крэдытавання, дзе аб'ёмы фінансавання праектаў могуць дасягаць сапраўды вялікіх памераў, банкі-працягальнікі гэтага напрамку змогуць з цягам часу зарабляць салідны даход.

Штогод, толькі ў краінах Заходняй Еўропы становяцца банкрутамі каля 20 000 фірмаў. Сем з дзесяці буйнейшых банкрутваў у гісторыі ЗША адбыліся на працягу апошніх двух гадоў. У 2003 годзе ў Аўстрыі сталі банкрутамі больш як 5 500 прадпрыемстваў (або 1,7% ад агульнай колькасці прадпрыемстваў), у Германіі — 1,9%, ва Усходняй Еўропе — каля 0,3%.

Найбольш буйным банкрутам стала кампанія WorldCom (інфармацыйная тэхналогія і тэлекамуніцыяцыя) з актывамі ў \$107 млрд, якая адмовілася выканаць свае абавязальнасці перад крэдытарамі ў ліпені 2002 года. У першую дзесятку буйнейшых банкрутаў таксама ўваходзяць наступныя фірмы: Enron з актывамі, якія ацэньваюцца ў \$63,4 млрд, якая рухнула ў снежні 2001 года, Conseqco (\$61,4 млрд, снежань 2002 года), Texaco (\$35,9 млрд, красавік 1987 года), United Airlines (\$22,7 млрд, снежань 2002 года), Pacific Gas & Electric (\$21,5 млрд, красавік 2001 года), Parmalat (18 млрд еўра, студзень 2004 года).

Карыстаючыся магчымаасцю, калектыву Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белэксімгарант» вішнне калектыву газеты «Звязда» са змяняльнай датай — 90-годдзем з дня заснавання. Жадаем усім супрацоўнікам газеты дабрабыту і далейшых творчых поспехаў у асвятленні актуальных пытанняў знешнеэканамічнай дзейнасці Рэспублікі Беларусь.

Сяргей КУРКАЧ,
Вераніка ХІЛ'КЕВІЧ.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Белэксімгарант» страхавання «Белэксімгарант» 220004, г. Мінск, вул. Мельнікаўтэ, 2. Тэл.: (017) 209-40-67, 209-40-28.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ДАПАМАЖЫ САБЕ САМ

Здароўе дорыць лес

Лес — гэта не толькі дрэвы, грыбы і ягады. У лесе знаходзіцца сапраўдна лясная аптэка, якая можа дапамагчы пры многіх праблемах са здароўем.

Напрыклад, верас дапамагае пры анеміі, заспакоівае і знімае запаленне мачовага пузыра і нырака, лечыць падагра і катары страўніка з павышанай кіслотнасцю. Вазьміце 3 ч. лыжкі травы з кветкамі, заліце 2 шклянкамі астуджанай гатаванай вады і дайце настаіцца 4 гадзіны, затым працадзіце і піце па паўшклянкі 4 разы на дзень.

Ісландскі мох змяшчае шмат слізі, якая здольна змякчыць запаленыя слізністыя страўніка і кішчэніка, а таксама дапамагае пры танзелітах, іншых хваробах горла і ротавай поласці. Антыбактэрыяльныя рэчывы і горчыхы, якія змяшчаюць у гэтым імху, дазваляюць справіцца з кашлем, страпінатнай і зніжэннем пясля перанясенай інфекцыйных хвароб. 2 ч. лыжкі з вярхом імху заліце чвэртай літра халоднай вады, павольна нагрэйце да кіпення і адрадузіце зніміце з агню, працадзіце. Піце 2—3 разы на дзень.

Выдатнымі раназагойнымі ўласцівасцямі валодае сасновая смала — жыўца. Ёю можна змазваць парэзы і ранкі, лечыць фурункулі, зажыўляць трэшчыны ў кутках рота. Пры язве страўніка і хваробах верхніх дыхальных шляхоў карысна 2 разы на дзень лізаць лізаць застылы смалу ці некаторы час трымаць яе ў роте. Калі вы не алергік, то запісаеце жыўцай для прыёму ўнутр.

Збярыце смалу ў лесе, пакладзіце яе ў маразільнік на 1 гадзіну, затым дастанце і хутка разгарыце ў парашок пры дапамозе бутэлькі. Прасейце парашок, прымайце за 1 гадзіну да яды 2 разы на дзень на кончыку кафейнай лыжкі, запівачы невялікай колькасцю халоднай вады.

Калі аб карысці дубовай кары ці дубовага веніка ў лясні ведаюць усе, то не многія задумваюцца аб карысці, якую прыносіць сусед дуба — ясенё. Лекавымі з'яўляюцца як лісце гэтага дрэва, так і яго кара. 1 ст. лыжку

ВАРТА ПРЫСЛУХАЦА

Эканоміць на водпуску нявыгадна

На думку псіхалагаў, адмова ад якаснага адпачынку на карысць набываць «падробных» рэчэй неапраўдана. Нікія набыткі не могуць змяніць страчанае здароўе.

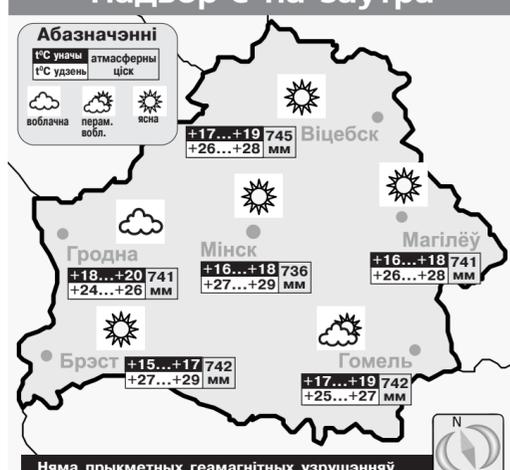
Калі мы адмаўляем сабе ў адпачынку і не можам хоць бы раз у год цапкам адключыцца ад штодзённых клопатаў, адбываецца так званая згоранне. Пры гэтым не толькі куллена на адлужныя грошы рэччэй зроблены рамонт, але нават самыя прыемныя падзеі ў жыцці ўжо не выклікаюць у чалавека ніякіх эмоцый. А вынікам, як лічыць спецыялісты, можа стаць любая немач — напрыклад, сардэчна-сасудзістае захворванне ці язва.

-2431-

Сёння

Сонца	Усход	Заход	Дзюжня дні	Імяніны
Мінск	5.40	20.49	15.09	ПР. Алены, Анастасіі, Васіля, Івана, Майсея, Ніканора, Прохора, Юльяна;
Віцебск	5.25	20.43	15.18	К. Багдана, Барыса, Ваўжыцця.
Магілёў	5.30	20.39	15.09	Маладзкі 13 жніўня.
Гомель	5.32	20.30	14.58	Месяц у сузор'і Льва
Гродна	5.56	21.03	15.07	
Брэст	6.02	20.58	14.56	

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

ВАРШАВА	+22 — +24	МАСКВА	+27 — +29
ВІЛЬНЮС	+26 — +28	РЫГА	+24 — +26
КІЕЎ	+30 — +32	С-ПЕЦЬЯРБУРГ	+27 — +29

Усміхнёмся!

З Маскоўскага заапарка збег дрэсаваны цюлень на мянушцы Цюлень. Асабліва прыметы: клянцяхы рыбу голасам Эдварда Радзінскага.

— Які вы романтичны, Мікалай!
— Яшчэ б, два месяцы без сэксу. І не такое скажаш!
— Не задавайце баксёру пытанні, на якія ён не зможа адказаць словамі.
— Што такое 90x60x90 у мужчын?
— Жывот, грудзі, шчокі...
— Ірычны пашанцавала: яна разам з мужам павывала ў адпачынку на газам!
— Марыны яшчэ больш пашанцавала: яна там была без мужа!

ХАТНЯ НАРЫХТОЎКІ

Рэцэпты на любы густ

Працягваецца пара хатніх нарыхтовак. Выраслі агуркі, кабачкі і патысоны, спеюць памідоры і перцы, набіраюцца моцы морква, буракі і капуста, радуюць кожна выбранае часнок і цыбуля. І калі зараз усё гэта можна ўжываць у свежым выглядзе, то зімою без закатак не абіцца.

АГУРКІ З КРОПАМ І ЧАСНАКОМ

На 2 кг агуркоў — 2 парасончыкі кропу, 3 галоўкі часнаку.

Для марынаду: на 1 л вады — 50 г солі, 100 г цукру, 100 мл яблычнага воцату.

Свежыя агуркі прыкладна аднаго нявялікага памеру памыць, абліце кіпенем і адразу апусціце ў вельмі халодную ваду. Мяжучы агуркі з кропам і часнаком, напоўніце падыкваныя слокі, заліце кіпячым марынадам, прастэрэлізуеце на вадыняй ласні і закатайце.

АГУРКІ, КАНСЕРВАВАНЫЯ З ГАРЭЛКАЙ

Усе чулі, што салёны ці марынаваны агурок — выдатная закуска да гарэлкаў, аднак не ўсе ведаюць, што яны, аказваецца, добра спалучаюцца не толькі на сталае, а яшчэ ў слоіку, у прасэе кансервавання. Невялікая колькасць гарэлкаў, дабаўленай у расол ці марынад, робіць агуркі моцнымі, хрусткімі, ядраннымі.

Агуркі ў слоіках, перакладзеныя прыправамі, тройчы з 5-хвіліннай вытрымкай заліце кіпячым расорам (на 1 л вады — па 50 г цукру і солі, 10 г лімонавай кіслаты ці 100 мл фруктовага воцату), а затым выкладзіце 50 г гарэлкаў і закатайце.

АСАРЦІ

5 галолак цыбулі, 4—5 галолак часнаку, 4—5 морквін, 10 шт. агуркоў, 5—6 чырвоных, зялёных і бурых памідораў, перац балгарскі, капуста.

На дно 3-літровага слоіка пакладзіце невялікія агуркі. Зверху — памідоры, затым морква, нарэзаную кружочкамі ці брускамі, слой зубкоў часнаку, слой маленчкіх галолак цыбулі рознага колеру. Можна дадаць салодкі перац. Зверху — буйна нарэзаную квадратнамі капусту. Яе трэба нахаць да краёў. Першы раз заліце кіпенем на 20—30 хвілін. Затым зліце ваду, дадайце соль, цукар, воцат, закіпячыце марынад і заліце ў слоікі, закатайце.

ПАМІДОРЫ З ТАМАТНАЙ ПАСТАЙ

Спелыя памідоры пакладзіце ў падыкваныя слокі, заліце на 3—5 хвілін кіпенем, зліце ваду, дадайце 2 ст. лыжкі солі, 5 ст. лыжак цукру, а замест розных прыпраў і воцату — 3 ст. лыжкі таматнай пасты. Марынад закіпячыце на невялікім агні, пакачайце, пакуль асыдзе пена, і заліце ім памідоры. Слоікі закатайце. Атрымаюцца памідоры нібы ва ўланым соку.

САЛОДКІЯ КРУЖОЧКІ

Для расолу: 1 шк. вады, 1 шк. 9%-нага воцату, 1 шк. алею, 1 шк. цукру, 1 ст. лыжка солі.

5 кг малых кабачкоў парэжце кружочкамі, апусціце ў кіпячы расол, гатуйце 10—15 хвілін. За 2 хвіліны да канца гатавання ўсыпце нарэзаную зеляніну пятрушкі, кропу, зробленую галоўку часнаку. Разлажыце ў падыкваныя слоікі і закатайце.

-2432-

11 жніўня

1979 год — над Украінай сутыкнуліся два «ТУ-134», у выніку авіякатастрофы загінулі 173 чалавекі, у тым ліку футбалісты каманды «Пахтакор», якія ляцелі на матч саюзнага чэмпіянату ў Мінск.

1906 год — англійцы Юджын Ласт запатэнтаваў гукавое кіно.

Анатоль ХАРЛАП, Старшыня Рэспубліканскай асацыяцыі прадпрыемстваў прамысловасці «БелАПП».

12 жніўня

1917 год — нарадзіўся Ціхан Якаўлевіч Кісялёў, вядомы беларускі дзяржаўны і партыйны дзеяч. У 1959—1978 гг. — Старшыня Савета Міністраў БССР, 1978—1980 гг. — намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР. З кастрычніка 1980 па студзень 1983 года займаў пасаду Першага сакратара ЦК КПБ.

1953 год — на палігоне ў Сяміпалачынскай праведзена першае выпрабаванне вадароднай бомбы.

«Добрае выхаванне найбольш надзейна абаране чалавека ад тых, хто орэна выхаванні».

Філіп Чэстэрфілд (1694—1773), граф, англійскі пісьменнік, дзяржаўны дзеяч.

Цытата дня

Дзве даты

Цытата дня

АВЕН. Варта задумвацца аб паездцы, якая, як прадказваюць зоркі, адбудзецца праз некалькі месяцаў. У панядзелак магчымы канфлікты на рабоце, таму лепш менш зносіцца з калегамі і не трапляцца начальству на вочы. У аўторак, сераду і чацвер могуць ажыццяўляцца самыя патаемныя планы і задумы. У канцы тыдня з'явіцца больш волнага часу, таму што спраў і зносінаў стане значна менш.

ЦЯЛЭЦ

«НАША ПРАДПРЫЕМСТВА АРЫЕНТАВАНА НА ЭКСПАРТ, І МЫ ВЫТРЫМЛІВАЕМ ГЭТЫ КУРС»

— Міхаіл Антонавіч, работа на пасадзе генеральнага дырэктара камбіната вам падабаецца?

— Скажу так: да работы я прывык з дзяцінства, бо я ў цяперашні час больш гаспадарнік. Тут бачны вынік тваёй дзейнасці: атрымаўся — тваё, не атрымаўся — таксама тваё. Але, як кажуць, калі ўзяўся за гуч, то цягну з усяе сілы, не скардзіся, што нядажджы. Вось гэта і атрымаецца. Абявэжкова.

— З гэтай нагоды, без усякага намёку на нешта (камплімент ці, прабачце, лісліваць) хачу сказаць, што асабіста ў вас усё атрымаецца. І ведаеце чаму?

— Не, не ведаю.

— Не будзем тут спасылца на ацэнку дзейнасці калектыву, які вы ўзначальваеце, высокіх інстанцый, не будзем гаварыць аб поспехах у выкананні пастаўленых задач, а прывядзем тут словы спажываўцаў вайшай прадукцыі. Намеснік дырэктара па маркетынгу і збыту камбіната Мікаіла Кохану паказвае мне два пісьмы ў адрас прадпрыемства. Першае — ад жыхаркі Баранавіч Людмілы Цыркуновай і другое — ад магілячаніна Е. Новікава, на якіх, імя

Прадстаўляем суразмоўцу

Родам са Столінскага раёна Брэсцкай вобласці, дзе прайшлі школьныя гады. Затым — вучоба на агранамічным факультэце Горакскай сельскагаспадарчай акадэміі, якую закончыў у 1976 годзе. Па дзяржаўнаму размеркаванню быў накіраваны ў Рагачоўскі раён, дзе працаваў спачатку спецыялістам у калгасе, а праз пэўны час і ва ўпраўленні сельскай гаспадарчай і харчавання райвыканкама.

Стараннага спецыяліста, які меў добрыя арганізатарскія здольнасці і добра ладзіў з людзьмі, рэкамендавалі на пасаду старшыні калгаса «Чырвоная Армія», і народ прагаласавала за яго. Тут Міхаіл Антонавіч зарэкамендаваў сябе з лепшага боку, і таму чаканамернай з'явіўся стала тое, што вышэйстаячы ўлады прызначылі яго старшынёй Рагачоўскага райвыканкама. Гэту пасаду ён займаў 12 гадоў. Калі ж аб'явіліся ў 1998 годзе горад і раён, Міхаіл Антонавіч напярэйма на гаспадарчую работу. Так ён апынуўся на малочнакансервавым камбінатзе і быў тут намеснікам дырэктара прадпрыемства, старшынёй назаральнага савета адкрытага акцыянернага таварыства і вось ужо каля шасці гадоў узначальвае яго.

— І мы таксама. У нас, беларусаў, ёсць такі трапны выраз: калі чалавек спадабаецца ежа, і яго ахвотліва інструменты аплеты, дык кажуць — ён есць, аж нос угінаецца. Або ён есць, аж нос ходарам ходзіць.

— Во-во. Правільна заўважаю.

— А працягалі мы гэтае пісьмо, Міхаіл Антонавіч, яшчэ і з такой мэтай. Вось у нас завядзёнка такая з'явілася. Калі нешта трэба параўнаць або зрабіць, дык ва ўжытку наступныя словы: «еўрапейскі ўзор», «еўрапейскі рамонт», «еўрапейскі стыль», «еўрапейскія дарогі» і гэтак далей. А мы што — не Еўропа?

Ведаем, што вы па абавязку службы быце ў заходніх краінах і, канешне, без яды там не абходзіцца. Безумоўна, як дырэктар харчовага прадпрыемства, вы не маглі не пацікавіцца якасцю і цаной аналагічнай вайшай прадукцыі. Ці не так?

— Так. І з пункту гледжання спажываўца таксама ацэньваю тую прадукцыю.

— Дык што можаце сказаць наконт гэтага?

— Пачну вось з чаго, з апошняга прыкладу, для чаго паказваю вам афіцыйныя дакументы. Бачыце, паведамленне, што ў малочнакансервавай галіне Расійскай Федэрацыі праводзіцца штогадовы агляд аналагічных прадпрыемстваў. Вось даныя выкананай дырэкцыі Расійскага саюза прадпрыемстваў малочнай галіны, якія атрыманы ў выніку маніторынгу якасці малочнай прадукцыі. Асобна было прадстаўлена згучанае малако з цукрам. Зварніце ўвагу на спіс дэгустантараў, якімі з'яўляліся вядучыя спецыялісты расійскіх прадпрыемстваў і арганізацый. Чытайце самі, адкуль яны.

— Астанкінскі, Ачкаўскі, Ліназаўскі малочныя заводы і камбінаты, Усерасійскі навукова-даследчы інстытут малочнай індустрыі, Малачны саюз Расійскай Федэрацыі, ТАА «Данон Індустрыя». І што з таго?

— Чытайце ніжэй.

— Першае месца — ААТ «Рагачоўскі МКК» (Рэспубліка Беларусь), сярэдні бал — 7,7.

— А далей? У спісе — дваццаць два прадпрыемства, бачыце?

— Бачу. Наступны бал (другое месца) — 6,8, за ім — 6,5 (трэцяе) і апошні бал — 1,7 (22-е месца). Дык адрыў жа астатніх канкурэнтаў ад вашага камбіната, Міхаіл Антонавіч, зазнада ўжо вялікі. Патлумачце, калі ласка, што да чаго. Зразумейце, што ў гэтай «абойме» ваш калектыв — не лыкам штыты. У лідарах ходзіць.

— Абсалютна правільна. Лічу неабходным спачатку пазнаёміць чытачоў газеты з нашым прадпрыемствам, якое было заснавана ў 1938 годзе і дасягнула за гэты час такога ўзроўню, што з'яўляецца канкурэнтаздольным на рынку. Яго аснашчанаць тэхналагічным абсталяваннем вядучых фірмаў Германіі, Расіі, Швецыі, Італіі даволі высокая, дзякуючы чаму камбінат здольны перапрацоўваць да 230 тысяч тон малака ў год. Асабліва інтэнсіўна развіццё прадпрыемства атрымала ў перыяд з 1970-га па 1980 год, калі быў пакладзены пачатак карданаму тэхнічнаму пераўзбраенню цэаў, аддзелаў і сыравіннай базы. У кансервавым цэаў, напрыклад, былі ўстаноўлены бесперапынна-пачатковыя лініі з аўтаматызаванай сістэмай кіравання тэхналагічным працэсам па прыёмы, ачышчэння, ахаладжэння малака, а таксама па згучэнню яго з цукрам.

— Гэты цэаў, напэўна, і з'яўляецца асновай камбіната?

— Разам з цэаўна-малочным цэаў, участкам па вытворчасці масла і сухіх малочных прадуктаў, цэаў дзіцячага харчавання, філіялам па вытворчасці цвёрдых сыроў, размешчаным у г. Буда-Кашалёва, і філіялам па вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі (вёска Забалотце). Надзейную работу асноўных

няя тлушчы расліннага паходжання (на алей какасоў ці пальмавы), а натуральнае каровіна малако — на малако соевае і г.д.

У большасці расійскіх фірмаў мэта адна пры гэтым: атрымаць як мага больш прыбытку, бо іх прадукцыя, вядома ж, больш танная, і тым самым яны складаюць нам высокую канкурэнцыю. Бо не ўсе спажываўцы разбіраюцца ў тонкасах кампанентаў кансерваў, і гэта часта вызначае выбар пакупнікоў у набывіце яе. Асабліва недасведчаных. Але з цягам часу, шляхам параўнання, лічу, чалавек зробіць свой правільны выбар.

— Калі вы закралі ўжо гэты бок справы, дык тут напрашваецца такое пытанне. У хуткім часе пасля інспекцыйных праверак расійскімі філіяламі беларускіх мясакамбінатаў пачнуцца такія ж праверкі і прадпрыемстваў малочнай галіны нашай краіны. А гэта ж своеасаблівы экзамен...

— Зразумейце вас і скажу наступнае: а тое, што мы трымаем пазіцыі на расійскім рынку маем, — гэта што, не экзамен? Яшчэ раз паўтаруся, што ў нас працуе сістэма ISO 9000 версіі 2004 года, і гэта адпавядае міжнародным стандартам, дзейнічае таксама сістэма кіравання якасцю бяспечкі харчовых прадуктаў, распрацаваная з улікам прыняццяў HACCP, і гэтак далей. Па параметрах тэхнічнага, тэхналагічнага, санітарнага напрамку мы знаходзімся на адным узроўні з расійскімі прадпрыемствамі, а можа яшчэ і вышэй, калі рабіць аб'ектыўны ацэнкі.

Хачу сказаць, што гэта зусім не азначае, што нам няма над чым працаваць, няма што шліфаваць. Атэстацыя датычыцца не толькі пытаньня перапрацоўкі малака. Гэта ўвесь тэхналагічны ланцужок вытворчасці: нарыхтоўка кармоў для жывёлы, умовы ўтрымання яе і г.д. Вядома ж, што па сыравіннай базе мы працуем, паліпаем яе. Напрыклад, нам удалося рэалізаваць праект па тэхнічнаму пераўзбраенню сваёй сыравіннай зоны (сельскагаспадарчых вытворчых кааператываў і камунальных сельскагаспадарчых унітарных прадпрыем-

аднабалачны для арганізацыі кантэйнернай пасолкі сыроў, а да канца года папланем закупіць для філіялаў пяць вертыкальных пневматычных прэсаў — тысячы перафармаў для бесафетнага прэсавання цвёрдых сыроў. Там перае паўгоддзе сёлета ў асноўны капітал мы ўклалі 2163 мільёны рублёў, што складае 100,1 працэнта да адпаведнага леташняга перыяду, у тым ліку па ўказанаму філіялу — 536 мільёнаў, а гэта ў 15,3 раза вышэй, чым летась.

— Аднам словам, можна сказаць, што былое ААТ «Буда-Кашалёўскія сыры», якое знаходзілася на мяжы банкруцтва і якое больш як два гады наздаў бы ўзялі на свой баланс, атрымала другое жыццё?

— Упэўне. Увясце сабе, што яно мела крыдэторскую запавананасць, нывыплачаныя крыдэты і страты мінулых гадоў у суме 3,5 мільярд рублёў. Зараз тут зусім іншы малюнак, суб'ект гаспадарання ўпэўнена набірае разгон.

— А да вашага камбіната, Міхаіл Антонавіч, далучаны ж яшчэ і сельскагаспадарчы вытворчы кааператывы, які таксама з'яўляецца вайшай філіялам. І тут, як нам вядома, наводзіцца належны парадак.

— Правільна кажаце. Там таксама, дзякуючы нашай дапамоце, адбылося шмат добрых змен, ліквідацыя яго адставанняе самым рашучым чынам. У развіццё гэтай гаспадаркі мы выдзелілі ўжо 7,6 мільярд рублёў. Там на кожным кроку, на кожным участку відаць абнаўленне вытворчасці па ўсім тэхналагічным ланцужку. Закуплены комплекс машын і тэхнікі, у тым ліку і амерыканскі трактар «джондзір» з пасяўным агрэгатам, набыты і некалькі трактароў айчынай вытворчасці, новыя гомсельмашаўскія камбайны, абаротная плугі, іншая глебаапрацоўчая тэхніка, ды ўсё і не пералічыш. Палепшыліся ўмовы працы людзей, яны сталі атрымліваць належную зарплату. У выніку — такая станоўчая зручкі, як павелічэнне вытворчасці малака на 180 працэнтаў, павышэнне ўраджайнасці збожжавых культур да 35–40 цэнтнераў з гектара з ранейшых (у 2005 годзе) 25 цэнтнераў. І гэтак далей.

— Нешк за нашай размовы, Міхаіл Антонавіч, вы не адказалі на пытанне аб вайшых пазіцыях у еўрапейскай краіне і вайшых уражаннях аб іх прадукцыі, аналагічнай Рагачоўскаму камбінату.

— Давялося быць у камандзіроўках у Славакіі, Італіі, Германіі, Швейцарыі і адусюль прывозіць бляшанку-дзве малочных кансерваў. Ададваў я на экс-

пэрыяду ў нашу лабараторыю. Усе параметры і характэрыстыкі — ідэнтычныя з нашай прадукцыяй. Але па цэнах — вялікая розніца. Напрыклад, у Славакіі бляшанка згучанага малака каштуе два еўра, у Швейцарыі — пяць до-

У фірменным магазіне «Славянка» ў Рагачове нас заўсёды сустрачэнне вялікім выбарам прадукцыі камбіната і вельмі аўтэнтычнай. Прадавец Тамара НАЛІВАЙКА — яшчэ і дарадца для пакупніка.

— А што сёлета?

— Аб'ём экспарту за першае паўгоддзе — 17,3 мільёна долараў, і гэта складае 118,8 працэнта да адпаведнага мінулага года перыяду пры прагнозе 115 працэнтаў. Рынак Расійскай Федэрацыі зараз перанасычаны малочнымі кансервамі, якія вырабляюцца згодна ТУ.

— А што гэта за «звер» такі — ТУ?

— Тлумачу. Як я ўжо казаў, асноўная наша прадукцыя — малочныя кансервы, гэта наша спецыялізацыя. Вытворчасць іх адпавядае ўсім жорсткім міжнародным стандартам, яны — канкурэнтаздольныя, і мы за апошнія чатыры гады падвоілі іх вырб. Летась выпуск іх склаў 92 мільёны ўмоўных бляшанак. Многа гэта ці мала? А давайце параўнаем. У Расійскай Федэрацыі налічваецца 21 прадпрыемства, аналагічнае нашаму. І яны за год вырабілі 800 мільёнаў умоўных бляшанак. Розніца ёсць? Есць. Маецца яна і ў іншым, самым гаюльным. А менавіта: уся наша прадукцыя адпавядае дзяржаўным стандартам. А гэта азначае, што яна вырабляецца з натуральнага цэльнага малака, без усякіх кансервантаў, дабавак, зямлянільнікаў. І па ўнікальнай тэхналогіі. Неадрама ж яна мае сертыфікат міжнароднай адпаведнасці якасці СТБ ISO 1 яшчэ ў 1999 годзе ў Парыжы атрымала Гран-пры за якасць.

— А мы нагадаем, што камбінат быў лаўрэатам конкурсаў (прычым неаднаразова) «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынках Расійскай Федэрацыі» і «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь». У 2003 годзе прадпрыемства стала лаўрэатам Прамі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці і летась пацвердзіла гэта высокае званне.

— Я таксама хачу гэта сказаць. А зараз давайце вярнемся да пачатку нашай размовы аб тым першым месцы, аб тым нашым высокім рэйтынгу, які засведчылі расійскія дэгустантары ў час правядзенага маніторынгу якасці малочнай прадукцыі. Паглядзіце вось на гэты схем — «каравай», што змешчана ў расійскім саопісе. Доля ўсіх дваццаці аднаго прадпрыемства Расіі і беларускага (нашага камбіната) па вырбам малочных кансерваў па дзяржаўным стандартам складае 18 працэнтаў. Астатнія ж 82 працэнта — гэта прадукцыя, вырабленая ў адпаведнасці з ТУ, тэхнічнымі умовамі, значыць. А яны дазваляюць змяняць натуральна і дарагія жывёльныя тлушчы на куды больш тан-

пэрыяду ў нашу лабараторыю. Усе параметры і характэрыстыкі — ідэнтычныя з нашай прадукцыяй. Але па цэнах — вялікая розніца. Напрыклад, у Славакіі бляшанка згучанага малака каштуе два еўра, у Швейцарыі — пяць до-

— А што сёлета?

— Аб'ём экспарту за першае паўгоддзе — 17,3 мільёна долараў, і гэта складае 118,8 працэнта да адпаведнага мінулага года перыяду пры прагнозе 115 працэнтаў. Рынак Расійскай Федэрацыі зараз перанасычаны малочнымі кансервамі, якія вырабляюцца згодна ТУ.

— А што гэта за «звер» такі — ТУ?

— Тлумачу. Як я ўжо казаў, асноўная наша прадукцыя — малочныя кансервы, гэта наша спецыялізацыя. Вытворчасць іх адпавядае ўсім жорсткім міжнародным стандартам, яны — канкурэнтаздольныя, і мы за апошнія чатыры гады падвоілі іх вырб. Летась выпуск іх склаў 92 мільёны ўмоўных бляшанак. Многа гэта ці мала? А давайце параўнаем. У Расійскай Федэрацыі налічваецца 21 прадпрыемства, аналагічнае нашаму. І яны за год вырабілі 800 мільёнаў умоўных бляшанак. Розніца ёсць? Есць. Маецца яна і ў іншым, самым гаюльным. А менавіта: уся наша прадукцыя адпавядае дзяржаўным стандартам. А гэта азначае, што яна вырабляецца з натуральнага цэльнага малака, без усякіх кансервантаў, дабавак, зямлянільнікаў. І па ўнікальнай тэхналогіі. Неадрама ж яна мае сертыфікат міжнароднай адпаведнасці якасці СТБ ISO 1 яшчэ ў 1999 годзе ў Парыжы атрымала Гран-пры за якасць.

— А мы нагадаем, што камбінат быў лаўрэатам конкурсаў (прычым неаднаразова) «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынках Расійскай Федэрацыі» і «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь». У 2003 годзе прадпрыемства стала лаўрэатам Прамі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці і летась пацвердзіла гэта высокае званне.

— Я таксама хачу гэта сказаць. А зараз давайце вярнемся да пачатку нашай размовы аб тым першым месцы, аб тым нашым высокім рэйтынгу, які засведчылі расійскія дэгустантары ў час правядзенага маніторынгу якасці малочнай прадукцыі. Паглядзіце вось на гэты схем — «каравай», што змешчана ў расійскім саопісе. Доля ўсіх дваццаці аднаго прадпрыемства Расіі і беларускага (нашага камбіната) па вырбам малочных кансерваў па дзяржаўным стандартам складае 18 працэнтаў. Астатнія ж 82 працэнта — гэта прадукцыя, вырабленая ў адпаведнасці з ТУ, тэхнічнымі умовамі, значыць. А яны дазваляюць змяняць натуральна і дарагія жывёльныя тлушчы на куды больш тан-

лараў, а ў нас адлуксная цана яе складае 54 цэнтры. Вось і рабіце вывады.

— Дык вам, як кажуць, і карты ў рукі. Прадавайце туды сваю прадукцыю.

— Не так гэта проста, як вы мяркуеце. Кожная краіна абараняе свой рынак моцна. На экспарт тавараў туды патрэбна атрымаць квоту Еўрапейцы далі яе нам толькі на сухое абяслашчанае малако і казеін. Будзем працаваць далей. Сёлета ў краінах ЕЭС і Расіі будзе ўведзена забарона на дапушчальныя нормы ўтрымання цяжкіх металаў у прадуктах харчавання. Мы вырабілі бляшанку для малочных кансерваў з так званым паньным швом з прымяненнем свінцу і волава, а зараз зусім курс на вырб бляшанкі са зварным швом, прымяняючы медны дрот для гэтага, што з'яўляецца навінкай і будзе адпавядаць еўрапейскім патрабаванням. Бляшанка гэта з металу таўшчынёй 0,15 міліметра, які мы зараз закупляем у Славакіі, а вырабляем яе на італьянскай лініі, якую ўстанавілі летась. Да гэтага бляшанкі вырабляліся з металу, які набывалі ў Расіі і Казахстане. Таўшчыня яго складала 0,18 міліметра,

Амаль 40 гадоў працуе на малочнакансервавым камбінатзе спецыяліст аддзела продажу Надзея ПРУСАВА.

ААТ «РАГАЧОЎСКІ МАЛОЧНА-КАНСЕРВАВЫ КАМБІНАТ»
247671, Гомельская вобласць, г. Рагачоў, вул. Кірава, 31.
Тэл. (02339) 2-16-35, факс (02339) 3-71-81.
E-mail: rogmkk@mail.ru.

а наогул лінія здольная вырабляць бляшанкі таўшчынёй ад 0,13 міліметра. На гэтым мы маем вялікую эканомію грашовых сродкаў і ўжо прадаём бляшанкі Жлобінскаму мясакамбінату і Тураўскаму кансерваваму заводу.

— Ці ёсць пытанні, якія вас хвалююць?

— Напэўна, на кожным прадпрыемстве маюцца праблемы. Мы — не выключэнне, і нас хвалюе так званая сезоннасць. Гэта азначае, што наша работа залежыць ад паставак малака. З мая па жнівень, як вядома, ідзе вялікае малако, і мы перапрацоўваем плавунку гэтай сыравіны, а вось адразу прадаць сваю прадукцыю, натуральна, не можам. Па гэтай прычыне даводзіцца несьці дадатковыя фінансавыя выдаткі, бо трэба разлічыцца з усімі пастаўшчыкамі сыравіны, матэрыялаў, электраэнергіі і г.д. А для гэтага неабходна мець абаротныя сродкі. Вось тут бы і патрэбна было б падтрымаць нас у выглядзе выданы стабілізаваных крыдэтыў па льготнай стаўцы, якія б мы вярнулі праз некалькі месяцаў. Пытанне для нас і, мяркую, для дзяржавы актуальнае, бо дазволіла б захаваць нішу на рынку, утрымаць цану, у поўным аб'ёме атрымаць прыбытак, з якога выплывае падаткі. Але яно, гэтае пытанне, пакуль не вырашаецца, хоць яго мы ставілі неаднаразова. У гэтых адносінах плячу нам падставіў Гомельскі аблвыканкам, бо старшыня яго Аляксандр Якабсон унік у нашу праблему. Хачелася б, каб яе зразумелі і ў Міністэрстве сельскай гаспадарчай і харчавання. Маюцца ў нас і іншыя пытанні і праблемы, над якімі мы працуем, каб дасягнуць яшчэ лепшых поспехаў.

Матэрыялы падрыхтавалі Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ, Уладзімір ПЕРНІКАЎ, Фота Раісы БАРАВОЙ.

сваё поўнасьцю ён не назваў. Можна, зачытаю адно з іх?

— Калі ласка.

— Людміла Панцэлеўна піша: «Ну проста не магу ўтрымацца ад падзікі за вашу такую выдатную прадукцыю — вараную згучонку «Ягорка». Мая сям'я гатова спажываць яе раніцай, днём, вечарам — не паспяваю купіць. Смак, якасць — выдатныя. У нас у Баранавічах іншым разам даводзіцца пабегаць па магазінах, каб знайсці яе, напэўна, хутка раскупляюць. Нядаўна была ў Фінляндыі, у горадзе Рэйкіямякі, брала з сабой бляшанку згучонкі «Ягорка», каб пакаштаваць на снеданне сваіх сяброў — дык яны яе на хлеб не сталі мазцаць, а лыжкамі, лыжкамі, у рот, за абедзве шчакі, забіваючы пра зтыткі. І строгае снеданне ператварылася ў свята, так усё заўсімхаліся, заківалі галавамі. Зразумела, што згучонка іма спадабалася».

Гэта я ў красавіку была там, а ўчора з паштовай скрыні дастаю канверт з запрашэннем зноў у госці ў Фінляндыю. Ну, у верасні буду збірацца, і на гэты раз павязу ўжо не адну бляшанку малочных кансерваў. І пастараюся іх сабратпрацаваць за гэтым заняткам.

Кі вам пісьмо, Міхаіл Антонавіч?

— Прыемна. (Усмешкаецца.) Уяўляю я той малач.

Намеснік начальніка цэаўна-малочнага цэаў Тацяна АГАНІСЯН і тэхнолаг Наталля КАВАЛЕНКА.

Кароткі інструктаж перад выездам. Начальнік транспартнага цэаў Сяргей МЕЛЬНІКАЎ (у цэнтры) з вадзіцелямі Андрэем БУДЗЬКО і Уладзімірам ШАЛУШКОВЫМ.

афіцыйныя дакументы. Бачыце, паведамленне, што ў малочнакансервавай галіне Расійскай Федэрацыі праводзіцца штогадовы агляд аналагічных прадпрыемстваў. Вось даныя выкананай дырэкцыі Расійскага саюза прадпрыемстваў малочнай галіны, якія атрыманы ў выніку маніторынгу якасці малочнай прадукцыі. Асобна было прадстаўлена згучанае малако з цукрам. Зварніце ўвагу на спіс дэгустантараў, якімі з'яўляліся вядучыя спецыялісты расійскіх прадпрыемстваў і арганізацый. Чытайце самі, адкуль яны.

— Астанкінскі, Ачкаўскі, Ліназаўскі малочныя заводы і камбінаты, Усерасійскі навукова-даследчы інстытут малочнай індустрыі, Малачны саюз Расійскай Федэрацыі, ТАА «Данон Індустрыя». І што з таго?

— Чытайце ніжэй.

— Першае месца — ААТ «Рагачоўскі МКК» (Рэспубліка Беларусь), сярэдні бал — 7,7.

— А далей? У спісе — дваццаць два прадпрыемства, бачыце?

— Бачу. Наступны бал (другое месца) — 6,8, за ім — 6,5 (трэцяе) і апошні бал — 1,7 (22-е месца). Дык адрыў жа астатніх канкурэнтаў ад вашага камбіната, Міхаіл Антонавіч, зазнада ўжо вялікі. Патлумачце, калі ласка, што да чаго. Зразумейце, што ў гэтай «абойме» ваш калектыв — не лыкам штыты. У лідарах ходзіць.

— Абсалютна правільна. Лічу неабходным спачатку пазнаёміць чытачоў газеты з нашым прадпрыемствам, якое было заснавана ў 1938 годзе і дасягнула за гэты час такога ўзроўню, што з'яўляецца канкурэнтаздольным на рынку. Яго аснашчанаць тэхналагічным абсталяваннем вядучых фірмаў Германіі, Расіі, Швецыі, Італіі даволі высокая, дзякуючы чаму камбінат здольны перапрацоўваць да 230 тысяч тон малака ў год. Асабліва інтэнсіўна развіццё прадпрыемства атрымала ў перыяд з 1970-га па 1980 год, калі быў пакладзены пачатак карданаму тэхнічнаму пераўзбраенню цэаў, аддзелаў і сыравіннай базы. У кансервавым цэаў, напрыклад, былі ўстаноўлены бесперапынна-пачатковыя лініі з аўтаматызаванай сістэмай кіравання тэхналагічным працэсам па прыёмы, ачышчэння, ахаладжэння малака, а таксама па згучэнню яго з цукрам.

— Гэты цэаў, напэўна, і з'яўляецца асновай камбіната?

— Разам з цэаўна-малочным цэаў, участкам па вытворчасці масла і сухіх малочных прадуктаў, цэаў дзіцячага харчавання, філіялам па вытворчасці цвёрдых сыроў, размешчаным у г. Буда-Кашалёва, і філіялам па вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі (вёска Забалотце). Надзейную работу асноўных

Любімай газеце «Звязда» — ужо 90